

Το σχέδιο προσάρτησης της Δυτικής Όχθης και το κύμα εξομάλυνσης σχέσεων Ισραήλ-Αραβικού κόσμου.

Ηλιάννα Θεοδωρίδου

Τον περασμένο Μάιο, μετά από πολλές αποτυχημένες προσπάθειες¹, Γκάντζ² και Νετανιάχου³, καταλήγουν σε συμφωνία για το σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας⁴, δίνοντας τέλος στο πολύμηνο πολιτικό αδιέξοδο του Ισραήλ.

Ειδικότερα, η συμφωνία προβλέπει την εκ περιτροπής ανάληψη της προεδρίας, ανά 18 μήνες, μεταξύ των δύο πολιτικών αρχηγών. Πρώτος θα εκτελέσει την θητεία του ο Νετανιάχου, ενώ συγχρόνως ο Γκάντζ θα αναλάβει ως Υπουργός Άμυνας. Τα υπόλοιπα υπουργεία θα μοιραστούν αντίστοιχα μεταξύ των δύο κομμάτων. Η συμφωνία προκάλεσε ένα κύμα κριτικής προς τον Γκάντζ, καθώς φάνηκε να παρεκκλίνει σημαντικά από την προεκλογική του ρητορική, που καταδίκαιζε τόσο τον ίδιο τον Νετανιάχου όσο και το κόμμα του. Αυτή η «υποτιθέμενη» πολιτική επιτυχία, λοιπόν, χαρακτηρίστηκε από τους κατακριτές της ως «Συμφωνία με το Διάβολο»⁵.

Το πραγματικό ερώτημα, όμως, που τίθεται εδώ, είναι κατά πόσο αυτή η «συμφωνία με τον Διάβολο», θα αποδειχθεί σωτήρια για το Ισραήλ. Αρχικά, τα θεμέλια της δεν φαίνεται να είναι σταθερά, αφού έχει δημιουργηθεί από την «ανάγκη» να καλυφθεί το κενό στην πολιτική ηγεσία της χώρας. Έχοντας πραγματοποιήσει τρεις ατελέσφορες εκλογές μέσα σε ένα μόνο χρόνο, και με τα πρώτα κρούσματα του κορωνοϊού να πληθαίνουν, καθίστατο αναγκαίο να αποκατασταθεί η πολιτική

¹Maayan Lubell, "Israel's Netanyahu, Gantz miss government deal deadline, deadlock persists", *Reuters*, 16 Απριλίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.reuters.com/article/us-israel-politics/israels-netanyahu-gantz-miss-government-deal-deadline-deadlock-persists-idUSKCN21X3BS> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

² Ο Μπέντζαμιν «Μπένν» Γκάντζ είναι αρχηγός του κόμματος «Μπλέ και Άσπρο» ("Blue and White") και Υπουργός Άμυνας του Ισραήλ. Πρόκειται για έναν παρασημοφορημένο στρατιωτικό, που το 2018 μπήκε στην πολιτική σκηνή του Ισραήλ. Για ένα σύντομο βιογραφικό, βλ.: <https://www.jpost.com/israel-elections/a-brief-biography-of-benny-gantz-586327> (τελευταία πρόσβαση 20.10.2020)

³ Ο Μπέντζαμιν Νετανιάχου είναι αρχηγός του δεξιού πολιτικού κόμματος «Λικούντ» ("Likud") και πρωθυπουργός του Ισραήλ από το 2009, ενώ στο παρελθόν έχει περάσει από πολιτικά πόστα, ως Υπουργός Οικονομικών και Υπουργός Εξωτερικών. Για ένα σύντομο βιογραφικό του, βλ.: <https://edition.cnn.com/2013/01/01/world/meast/benjamin-netanyahu---fast-facts/index.html> (τελευταία πρόσβαση 20.10.2020)

⁴ Από τον Απρίλιο του 2019 μέχρι το Μάρτιο του 2020, μετά από τρεις ατελέσφορες εκλογικές αναμετρήσεις, όπου αμφότερα κόμματα και πολιτικοί αρχηγοί απέτυχαν να σχηματίσουν αυτοδύναμη κυβέρνηση, κατέληξαν σε συμφωνία κυβέρνησης συνασπισμού. "Netanyahu and rival Gantz clinch Israel power-sharing deal", *Middle East Monitor*, 20 Απριλίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.middleeastmonitor.com/20200420-netanyahu-and-rival-gantz-clinch-israel-power-sharing-deal/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

⁵ Ray Hanania, "Palestinians shouldn't lose hope despite Gantz sell-out", *Arab News*, 22 Απριλίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.arabnews.com/node/1663281> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

σταθερότητα στο εσωτερικό, έστω και φαινομενικά. Επιπλέον, οι δύο προσωπικότητες διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους, τόσο ιδεολογικά (το Λικούντ⁶ εκπροσωπεί την δεξιά πολιτική πτέρυγα και το κόμμα του Γκάντζ⁷ το κέντρο), όσο και ως προς τους στόχους τους. Ο Νετανιάχου επιθυμεί να παραμείνει στην κεφαλή της χώρας, ενώ ο Γκάντζ επιθυμεί να τον «αποκεφαλίσει». Εν προκειμένω, κοινός στόχος των δύο πολιτικών αρχηγών, υπήρξε η υπέρβαση του πολιτικού αδιεξόδου, ώστε να ριχτεί το Ισραήλ στην αρένα των διεθνών σχέσεων.

Πράγματι, παρατηρούμε ότι μετά την ανακοίνωση της συμφωνίας ειρήνης τον Ιανουάριο, πέρα από τις «συνήθειες» αναταραχές με την παλαιστινιακή πλευρά⁸, δεν σημειώθηκαν εκ νέου προκλητικές ενέργειες μεταξύ των δύο πλευρών. Η επίτευξη, όμως, της πολιτικής σταθεροποίησης στο εσωτερικό –ακόμη και αν αυτή αποδειχθεί προσωρινή– φάνηκε αρκετή για να επανακινήσει την ενασχόληση με τα διμερή ζητήματα.

Την άποψη αυτή έρχεται να επιβεβαιώσει η ανακοίνωση σχεδίου μονομερούς προσάρτησης του 30% της Δυτικής Όχθης⁹. Αν και στην ανακοίνωση δεν προσδιορίζονται τα εδάφη που θα προσαρτηθούν, οι περισσότεροι αναλυτές εικάζουν ότι αυτά θα περιλαμβάνουν κομμάτι της Κοιλιάδας του Ιορδάνη. Το σχέδιο αναμένεται να τεθεί σε ισχύ από την 1^η Ιουλίου και υπηρετεί διττό σκοπό. Πρώτον, έχοντας κλείσει επιτυχώς δύο ανοιχτά μέτωπα με την εκλογική του νίκη και την αποτελεσματική αντιμετώπιση του πρώτου κύματος του κορωνοϊού¹⁰, έχει έρθει η στιγμή για τον Νετανιάχου να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που του εκχωρεί το σχέδιο ειρήνης Τράμπ. Έτσι, δημιουργεί μια αναθεωρητική δυναμική, προκειμένου να μεταβάλλει οριστικά το εδαφικό status quo υπέρ του Ισραήλ, αλλά και να αποκαταστήσει την αίγλη του στην

⁶ Πρόκειται για ένα συντηρητικό κόμμα του δεξιού πολιτικού προσανατολισμού, το οποίο ιδρύθηκε το 1973. Από το 2005 μέχρι και σήμερα αρχηγός του κόμματος είναι ο Νετανιάχου, που μάλιστα διετέλεσε αρχηγός του για πρώτη φορά κατά την βετία 1993-1999. Όσον αφορά τα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη το Λικούντ είναι υπέρ της κατοχής και της οικοδόμησης εποικισμών.

⁷ Το «Μπλέ και Άσπρο» (“Blue and White”) ιδρύθηκε το 2019, με αρχηγό τον Μπέντζαμιν Γκάντζ. Τοποθετείται στον κέντρο του πολιτικού ιδεολογικού φάσματος. Δημιουργήθηκε ως αντίβαρο του Νετανιάχου, με σκοπό να επικρατήσει στις εκλογές του Απριλίου του 2019. Μετά από ένα χρόνο πολιτικής αστάθειας και τρεις αποτυχημένες εκλογές συμφώνησε σε κυβέρνηση συνασπισμού με τον, ως τότε, πολιτικό αντίπαλο Νετανιάχου. Αναφορικά με το Παλαιστινιακό ζήτημα: υποστηρίζει την κυριαρχία του Ισραήλ επί την κοιλιάδας του Ιορδάνη, θεωρεί την Ιερουσαλήμ πρωτεύουσα του Ισραήλ και δεν αποδέχεται το δικαίωμα επιστροφής των παλαιστινίων προσφύγων.

⁸ “Israel arrests 8 Palestinians despite coronavirus lockdown”, *Middle East Monitor*, 14 Απριλίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.middleeastmonitor.com/20200414-israel-arrests-8-palestinians-despite-coronavirus-lockdown/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

⁹ “Explainer: Israel, annexation and the West Bank”, *BBC News*, 25 Ιουνίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-52756427> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

¹⁰ Neri Zilber, “Israel’s Short-Lived ‘Victory’ Over Coronavirus”, *The Washington Institute*, 7 Ιουλίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/israels-short-lived-victory-over-coronavirus> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

εσωτερική πολιτική αρένα. Δεύτερον, χρησιμοποιεί αυτές τις εξελίξεις με σκοπό να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη από την εν εξελίξει δίκη του¹¹ για διαφθορά και χρηματισμό σε τρεις διαφορετικές υποθέσεις.

Ωστόσο, κατά τους πρώτους καλοκαιρινούς μήνες αυτή η αναθεωρητική δυναμική ανακόπτεται. Αρχικά, το δεύτερο κύμα του κορωνοϊού κατέδειξε την αναποτελεσματικότητα των μέτρων αποκλιμάκωσης που έλαβε η κυβέρνηση του Ισραήλ, αλλά και την μη υπακοή των πολιτών σε αυτά. Είναι χαρακτηριστικό ότι, συχνά, τα μέτρα παραβιάζονταν ακόμη και από τον ίδιο τον Νετανιάχου, με αποτέλεσμα τα νέα κρούσματα να αγγίζουν τις μερικές χιλιάδες ημερησίως¹². Στη συνέχεια, παρήλθε η προθεσμία της 1^{ης} Ιουλίου όπου αναμενόταν να ξεκινήσει η προσάρτηση εδαφών της Δυτικής Όχθης. Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται σε τρεις λόγους. Πρώτον, η έντονη καταδίκη του σχεδίου από την διεθνή κοινότητα¹³ ήταν – πιθανώς- μην αναμενόμενη από τον Νετανιάχου. Άλλωστε, μέχρι τώρα έχει συνηθίσει να δρα ανενόχλητος, αγνοώντας τις –κατά τα άλλα- κενές δηλώσεις Ευρωπαίων και Αράβων ηγετών στις προκλητικές του ενέργειες έναντι των Κατεχόμενων Παλαιστινιακών Εδαφών. Δεύτερον, όπως σωστά είχαν προβλέψει αρκετοί αναλυτές¹⁴, η διάσταση –στόχων αλλά και ιδεολογίας- μεταξύ Γκάντζ και Νετανιάχου συνιστά, εν προκειμένω, τροχοπέδη στις αναθεωρητικές βλέψεις του τελευταίου. Συγκεκριμένα, ο Γκάντζ διαφωνεί με τον Νετανιάχου και ορίζει την αντιμετώπιση της πανδημίας ως προτεραιότητα έναντι του σχεδίου προσάρτησης¹⁵, ενώ παράλληλα προσπαθεί να πείσει και τον ίδιο να επαναπροσδιορίσει τις προτεραιότητές του. Ταυτόχρονα, όμως, η Ουάσιγκτον θέτει ως προϋπόθεση για την υλοποίηση του σχεδίου τη συμφωνία των δύο πολιτικών αρχηγών¹⁶. Τρίτον, η μονομερής προσάρτηση είναι αρκετά παρακινδυνευμένη κίνηση, που ενδέχεται να διχάσει¹⁷ την αμερικανική εσωτερική

¹¹ “Israel: Netanyahu corruption trial to intensify in January”, *Al Jazeera*, 9 Ιουλίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.aljazeera.com/news/2020/07/19/israel-netanyahu-corruption-trial-to-intensify-in-january/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

¹² *Supra* note 6

¹³ “Israel’s West Bank annexation plan condemned by UN experts”, *BBC News*, 16 Ιουνίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53062134> (τελευταία πρόσβαση 06.10.2020)

¹⁴ *Supra* note 3

¹⁵ Peter Beaumont and Rosie Scammell in Psagot, “Netanyahu’s annexation plan in disarray as Gantz calls for delay”, *The Guardian*, 29 Ιουνίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.theguardian.com/world/2020/jun/29/netanyahus-annexation-plan-in-disarray-as-gantz-calls-for-delay> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

¹⁶ *Supra* note 10

¹⁷ David Makovsky, Ghaith al-Omari, Dana Stroul, and Dennis Ross, “Israeli Annexation in the West Bank? Scenarios and Implications”, *The Washington Institute*, 23 Ιουνίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/israeli-annexation-in-the-west-bank-scenarios-and-implications> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

πολιτική σκηνή και κυρίως τα μέλη του δημοκρατικού κόμματος, αλλά και του Κογκρέσου. Πράγματι, ο Τράμπ έχει υποστηρίξει το Ισραήλ περισσότερο από τους προκατόχους του¹⁸, ακόμα και κατά τις εξόφθαλμες παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου. Μάλιστα, τον περασμένο Ιανουάριο προσπάθησε με το σχέδιο ειρήνης να νομιμοποιήσει την παράνομη κατοχή των Παλαιστινιακών Εδαφών, αντί να προτείνει μια βιώσιμη λύση της διαμάχης. Πολιτικά, βέβαια, η «Συμφωνία του Αιώνα» αποσκοπούσε κυρίως, στο να αναδείξει τον ίδιο ως δεινό διαπραγματευτή, που πέτυχε μια σημαντική διπλωματική νίκη, αυξάνοντας, τοιουτοτρόπως, τις πιθανότητες του για επανεκλογή τον Νοέμβριο. Σε περίπτωση, όμως, που εκλεγεί ο Μπάιντεν είναι πολύ πιθανό να ακολουθήσει μία πιο μετριοπαθή πολιτική έναντι του Ισραήλ και είναι ακόμα πιθανότερο να μην επιδείξει ανοχή, αντίστοιχη της κυβέρνησης Τράμπ, στην μονομερή παραβίαση του διεθνούς δικαίου, αλλά και των συμφωνιών του Όσλο.

Παρόλα αυτά, η καθυστέρηση του σχεδίου προσάρτησης κατέστη, εντέλει, θετική εξέλιξη για το Ισραήλ, αφού οδήγησε στην σύναψη συμφωνίας ειρήνης με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα¹⁹ και το Μπαχρεϊν. Οι συμφωνίες που υπογράφηκαν ονομάστηκαν «Abraham Records», αναγνωρίζοντας των Αβραάμ ως κοινό πρόγονο Αράβων και Εβραίων²⁰, ενώ κατέστησαν τα ΗΕΑ το τρίτο αραβικό κράτος –μετά την Αίγυπτο και την Ιορδανία- που συνάπτει συνθήκη με το Ισραήλ. Πιο συγκεκριμένα, τα δύο μέρη συμφώνησαν στην καθιέρωση επίσημων διπλωματικών σχέσεων, με αντάλλαγμα την αναστολή του σχεδίου προσάρτησης εδαφών της Δυτικής Όχθης. Επιπλέον, οι συμφωνίες περιλαμβάνουν ειδικότερες διατάξεις που καθιερώνουν την συνεργασία των δύο κρατών σε πληθώρα τομέων, όπως στις τηλεπικοινωνίες, στον τουρισμό, στην ενέργεια, στο περιβάλλον, στην εκπαίδευση, στο εμπόριο, στον αγροτικό τομέα αλλά και στην αεροπορία. Μάλιστα, προβλέπεται πως στο εξής θα πραγματοποιούνται απευθείας πτήσεις μεταξύ των δύο χωρών, ενώ το Μπαχρεϊν θα επιτρέψει την διέλευση των ισραηλινών αεροσκαφών από τον εναέριο χώρο του²¹. Η

¹⁸ Μετέφερε την αμερικανική πρεσβεία στην Ιερουσαλήμ, αναγνώρισε την κυριαρχία του Ισραήλ στα υψίπεδα του Γκολάν, αλλά και τους εποικισμούς ως νόμιμους.

¹⁹ “Full text of the ‘Treaty of Peace’ signed by Israel and the United Arab Emirates”, *The Times of Israel*, 16 Σεπτεμβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.timesofisrael.com/full-text-of-the-treaty-of-peace-signed-by-israel-and-the-united-arab-emirates/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

²⁰ Supra note 13

²¹ “Bahrain to Allow Flights Between Israel and UAE to Cross Its Airspace”, *Haaretz*, 3 Σεπτεμβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.haaretz.com/middle-east-news/premium-bahrain-to-allow-flights-between-israel-and-uae-to-cross-its-airspace-1.9127915> (τελευταία πρόσβαση 20.10.2020)

επίσημη τελετή υπογραφής των συμφωνιών έλαβε χώρα στον Λευκό οίκο στις 15 Σεπτεμβρίου²².

Επί της ουσίας, οι συμφωνίες έρχονται να επισημοποιήσουν, αλλά και να προωθήσουν την ήδη υπάρχουσα –και μέχρι τώρα «κρυμμένη»- σχέση²³ μεταξύ των δύο κρατών. Πράγματι, η συνεργασία Ισραήλ-ΗΑΕ δεν είναι κάτι καινούργιο, αντιθέτως τα δύο κράτη έχουν αναπτύξει χρόνια σχέσεις σε τομείς όπως η ασφάλεια αλλά και η ενέργεια²⁴. Επομένως, η ερώτηση είναι γιατί τώρα; Ορισμένοι αναλυτές παρομοίασαν τα Εμιράτα με το Χογκ Κονγκ. Όπως, δηλαδή το Χογκ Κονγκ υπήρξε η πύλη προς την Κίνα, έτσι και το Αμπου Ντάμπι αναμένεται να ανοίξει το δρόμο για το Ισραήλ προς την Σαουδική Αραβία²⁵. Επομένως, ο Νετανιάχου θα πάρει τα εύσημα του ηγέτη που καθιέρωσε επίσημες διπλωματικές σχέσεις με αραβικό κράτος –πέραν της Αιγύπτου και της Ιορδανίας- για πρώτη φορά μετά τον πόλεμο των έξι ημερών. Με άλλα λόγια, οι συμφωνίες ειρήνης συνιστούν ένα νόμιμο μέσο αμφισβήτησης του υφιστάμενου status quo στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Συγχρόνως, ο Νετανιάχου καρπώνεται μία μεγάλη διπλωματική επιτυχία, που σίγουρα αποσπά την προσοχή του κοινού από την δίκη του. Κατά αυτόν τον τρόπο, είναι λογικό οι συμφωνίες με τα Εμιράτα να δώσουν το έναυσμα για την εξομάλυνση των σχέσεων και με άλλα αραβικά κράτη. Ακόμα, πρέπει να παρατηρήσουμε τον χαρακτηρισμό των συμφωνιών ως συνθηκών ειρήνης, παρόλο που τα δύο κράτη δεν έχουν βρεθεί ποτέ σε πραγματική κατάσταση πολέμου μεταξύ τους. Η επιλογή της λέξης «ειρήνη» καταδεικνύει ότι επρόκειτο για μια συμφωνία, που ο Τράμπ επιθυμεί να παρουσιάσει ως δεύτερο διπλωματικό θρίαμβο στη Μέση Ανατολή. Τέλος πρόκειται για μια συμφωνία στρατηγικού χαρακτήρα με στόχο να ενισχύσει τον άξονα εναντίον του Ιράν, περιθωριοποιώντας το²⁶.

²² “Israel, UAE to sign deal at White House on September 15: Reports”, *Al Jazeera*, 8 Σεπτεμβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/08/israel-uae-to-sign-deal-at-white-house-on-september-15-reports/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

²³ Steve Hendrix, “Inside the secret-not-secret courtship between Israel and the United Arab Emirates”, *The Washington Post*, 15 Αυγούστου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/inside-the-secret-not-secret-courtship-between-israel-and-the-united-arab-emirates/2020/08/14/3881d408-de26-11ea-b4f1-25b762cddb4_story.html (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

²⁴ Supra note 16

²⁵ Marwan Bishara, “The UAE and Israel: A dangerous liaison”, *Al Jazeera*, 31 Αυγούστου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.aljazeera.com/opinions/2020/8/31/the-uae-and-israel-a-dangerous-liaison/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

²⁶ “Israel DM: Turkey, Iran oppose peace in the Middle East”, *Middle East Monitor*, 5 Οκτωβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.middleeastmonitor.com/20201005-israel-dm-turkey-iran-oppose-peace-in-the-middle-east/> (τελευταία πρόσβαση 06.10.2020)

Σε ό,τι αφορά τις αντιδράσεις που προκάλεσαν είναι χαρακτηριστικό πως κανένα αραβικό κράτος δεν τις καταδίκασε. Αντιθέτως, τα κράτη του Κόλπου –πλην του Κατάρ- χαιρέτησαν την συμφωνία. Η Ευρώπη, ωστόσο, φάνηκε να αμφιταλαντεύεται. Από την μία επιδοκιμάζει την προσπάθεια εξομάλυνσης των διμερών τους σχέσεων, από την άλλη φοβάται ότι η νέα αυτή δυναμική θα προκαλέσει την αντίδραση του Ιράν²⁷. Η Ρωσία διαφοροποιείται, επισημαίνοντας ότι οι συμφωνίες δεν περιλαμβάνουν καμία αναφορά σε διακανονισμό και ουσιαστική επίλυση του παλαιστινιακού ζητήματος. Συνεπώς, είναι προφανές πως δεν αποσκοπούν στη σταθεροποίηση²⁸ της περιοχής. Τέλος, η Παλαιστίνη καταδικάζει την συμφωνία, ως πισώπλατη μαχαίρια ενός παραδοσιακού της συμμάχου, φοβούμενη –εύλογα- ότι το παράδειγμα των Εμιράτων θα ακολουθήσουν και τα υπόλοιπα κράτη του Κόλπου. Σύμφωνα με την δήλωση του Σάαμπ Ερεκάτ²⁹ η Παλαιστίνη είναι θύμα των βλέψεων επανεκλογής του Τράμπ, που χρειάζεται απελπιστικά μία «διπλωματική νίκη».

Οι φόβοι αυτοί δεν απέχουν ιδιαίτερα από την πραγματικότητα. Αρχικά, στο πνεύμα της εξομάλυνσης των σχέσεων Ισραήλ-Μπαχρέιν, ο διευθυντής της Μοσάντ συναντήθηκε με αξιωματούχους του Μπαχρέιν³⁰. Η συζήτηση αφορούσε την περαιτέρω εμβάθυνση και ενδυνάμωση των διμερών τους σχέσεων στον τομέα της ασφάλειας. Επιπλέον, στις 14 Οκτωβρίου ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις μεταξύ Ισραήλ και Λιβάνου υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και με αμερικανική διαμεσολάβηση, με σκοπό την οριοθέτηση των θαλασσίων συνόρων τους³¹. Ο πρώτος γύρος συζητήσεων πραγματοποιήθηκε στην πόλη της Νακούρα, και ειδικότερα στη βάση της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ για τον Λίβανο (“United Nation Interim Force in Lebanon”). Διήρκεσε μία μόνο ώρα, κατά την οποία συμφωνήθηκε το ειδικότερο πλαίσιο διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων. Κατά την δεύτερη συνάντηση, τα δύο μέρη συζήτησαν τεχνικά ζητήματα, ενώ παρουσίασαν αμφότερα

²⁷ Michel Duclos, “The Israel-UAE agreement, and the consequences for the Middle East”, *Institut Montaigne*, 18 Αυγούστου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.institutmontaigne.org/en/blog/israel-uae-agreement-and-consequences-middle-east> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

²⁸ “Russia: Normalisation with Israel won’t bring stability without resolving Palestine issue”, *Middle East Monitor*, 28 Σεπτεμβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.middleeastmonitor.com/20200918-russia-normalisation-with-israel-wont-bring-stability-without-resolving-palestine-issue/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

²⁹ Supra note 15

³⁰ “Mossad chief visits Bahrain to discuss cooperation”, *Middle East Monitor*, 2 Οκτωβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.middleeastmonitor.com/20201002-mossad-chief-visits-bahrain-to-discuss-cooperation/> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

³¹ “Lebanon and Israel hold talks on disputed sea border despite state of war”, *BBC News*, 15 Οκτωβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-54522733> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)

αντικρουόμενους χάρτες, για την αμφισβητούμενη περιοχή³². Αυτό που αξίζει να σημειωθεί είναι η επιμονή της Λιβανέζικης πλευράς, ότι οι συζητήσεις αποσκοπούν καθαρά στην οριοθέτηση των θαλασσίων συνόρων τους, που διέπεται από οικονομικά συμφέροντα εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων στην αμφισβητούμενη περιοχή. Με άλλα λόγια, τόνισε ότι δεν τίθεται ζήτημα εξομάλυνσης των σχέσεων με το Ισραήλ³³. Ωστόσο, αυτό το πρώτο βήμα φαίνεται να έχει ήδη προκαλέσει διαφωνίες και έντονη κριτική στο εσωτερικό του Λιβάνου, με ορισμένους να εκλαμβάνουν την οριοθέτηση ως έμμεση αναγνώριση των συνόρων του Ισραήλ και κατ' επέκταση του ίδιου του κράτους του Ισραήλ³⁴. Δεδομένης της τάσης του Αμερικανού προέδρου να παρουσιάζει τις καταστάσεις με τρόπο που τον ωφελούν, θα μπορούσε εύκολα να εντάξει την διαπραγματευτική προσπάθεια Ισραήλ-Λιβάνου στο πλαίσιο της σύναψης διπλωματικών συμφωνιών μεταξύ Ισραήλ και αραβικών κρατών. Άλλωστε, ούτε τα Εμιράτα, ούτε το Μπαχρέιν βρίσκονταν ποτέ σε εμπόλεμη κατάσταση με το Ισραήλ, για να θεωρηθούν οι μεταξύ τους συμφωνίες ως συνθήκες ειρήνης.

Όσον αφορά την παλαιστινιακή πλευρά, η καθιέρωση επίσημων διπλωματικών σχέσεων με το Ισραήλ αντιμετωπίστηκε ως ύστατη προδοσία του παλαιστινιακού σκοπού από τους παραδοσιακούς αραβικούς της συμμαχούς. Γρήγορα, όμως, μετουσίωσε το αίσθημα της προδοσίας σε πολιτική θέληση, όταν η Φατάχ και η Χαμάς συμφώνησαν στην διεξαγωγή κοινών εκλογών³⁵. Αντίστοιχες προσπάθειες συμφιλίωσης των δύο παρατάξεων έχουν αποτύχει στο παρελθόν. Η διαφορά τώρα είναι πως οι εξωτερικές εξελίξεις έχουν καταστήσει σαφές στην κοινή γνώμη πως ο στόχος της εθνικής ολοκλήρωσης απειλείται! Επομένως, είναι σαφές πως οι συγκυρίες ενισχύουν το εθνικό αίσθημα των παλαιστινίων, ευνοώντας το εγχείρημα, που αυτή την φορά θα μπορούσε να στεφθεί με επιτυχία.

³² "Lebanon, Israel hold second round of maritime demarcation talks", *Al Jazeera*, 28 Οκτωβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/28/lebanon-israel-hold-2nd-round-of-maritime-demarcation-talks> (τελευταία πρόσβαση 30.10.2020)

³³ Timour Azhari, "Analysis: The politics behind the Lebanon-Israel border talks", *Al Jazeera*, 12 Οκτωβρίου 2020) διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: https://www.aljazeera.com/news/2020/10/12/analysis-the-politics-of-the-lebanon-israel-border-talks?fbclid=IwAR3kMuAr9q5Z9Dgwb0x8a_r_bo3cJdm6ejN5xQsvjT2tpl0wIJKx_qdb5s (τελευταία πρόσβαση 20.10.2020)

³⁴ Supra note 32: "Its beyond demarcating our borders," *Haytayan said*. "We are recognising the existence of Israel by recognising its borders."

³⁵ Muhammad Shehada και Walid Mahmoud, "Cautiously optimistic': Palestinian factions unite on elections", *Al Jazeera*, 20 Σεπτεμβρίου 2020, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <https://www.aljazeera.com/news/2020/9/30/cautiously-optimistic-palestinians-factions-unite-on-elections> (τελευταία πρόσβαση 05.10.2020)